

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IEȘE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe an 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Oseriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicat

Sorteări nefrancoate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 226.

Mercuri, 8 (20) Octomvre.

1886.

NOU ABONAMENTŪ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI.“

Cu 1 Octomvre 1886 st. v., s'au început un nou abonament, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitori ai foicei noastre.

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ un an 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„ șese „ 20 „

„ un an 40 „

Abonarea se poate face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cupon numărul fășiei sub care au primită diarulul.

Domnii ce se vor abona din nou se binevoiesc a scrie adresa lămurită și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Brașov, 7 Octomvre 1886.

Generalul Kaulbars își continuă călătoria sa prin Bulgaria. Acum a ajuns la Lompalanca. Se vorbea de rechemarea lui, din cauza nesuccesului ce l'a avut, în loc de acesta însă organul oficial al guvernului rusesc „Journal de St. Petersburg“ declară, că generalul Kaulbars a lucrat strict după instrucțiunile ce i s'au dat, așa că nu i se poate imputa nici cea mai mică deviere dela linia ce i s'a tras.

Pressa rusescă departe de a acuză pe trimisul Rusiei, că nu și-a înțeles destul de bine misiunea sa, se silence a pune totă vina pe guvernul actual bulgar, imputându-i că a terorizat pe Bulgari la alegeri și că din cauza acestei Rusia trebuie să declare de ilegale și de nevalabile alegerile pentru marea Sobraniă.

„Este o istorie minunată, — scrie „N. fr. Presse — decă din partea Rusiei se aud plângeri, că alegerile în Bulgaria nu corespund vederilor poporului, și decă ea redică bănuiele, că guvernul bulgar ar fi influențat în mod ilegal pe alegători. Asemănându îngrrijirea pentru libertatea Bulgariei cu stările în imperiul rusesc, trebuie fără voiă să suridem...“

Nu încapă îndoiele, și numita foice o și recunoșce, că Rusia se folosese de acest mijloc numai spre a afla un motiv pentru justificarea procederei sale. Această justificare însă cu greu îi va succede, pentru că guvernul din Sofia a adus probe neresturnabile, că turburările și fărdelegile, ce s'au comis iei colo la alegeri, au fost provocate și în parte sevârșite chiar de către partidul rusesc.

Dér abstrăgându dela părerea Rusiei asupra alegerilor, se nasce acum marea întrebare: care va fi atitudinea ei față cu Sobrania, ce se va întruni peste vr'o două săptămâni?

După o scire dela Paris, prin cercurile diplomatice de acolo se vorbește, că Rusia nu va întreprinde o acțiune în Bulgaria, decătu numai decă Sobrania va face o manifestațiune în favoarea prințului Alexandru. Este ceva cam obscură această scire, că nu ne spune în ce va sta acțiunea și ce fel de manifestați are în vedere guvernul rusesc, re alegerea prințului său or și ce demonstrare de simpatie pentru el.

Chiar și în cazul, când marea Sobraniă nu ar face nici un fel de manifestațiune pentru prințul Alexandru, nu credem că Rusia va lăsa lucrurilor în Bulgaria cursul lor liber. Atunci continuarea călătoriei lui Kaulbars n'ar mai avea nici un sens.

Trebuie din contră să admitem, că cabine-

tul rusesc urmărește cu cea mai mare tenacitate scopurile sale. Acum pare că se gândesc a băga și pe Turcia în joc. În Constantinopol se susține șgomotul despre schimbări în ministeriu și se dice că Sultanul voiesce să numescă un ministeriu cu totul filorusesc. Cu acest ministeriu Sultanul se dice, ar voi se salutesi sirea trimisului engles Sir White, care este un mare contrar al Rușilor. Aceste faime ne aducă aminte de vorba lui Bismark, că în Bulgaria și la Bosfor se duelază acum influința rusescă cu cea englesă.

Faptu este că între Turcia și Rusia de o parte și între Turcia și Francia de altă parte s'a efectuit o apropiare și în legătură cu acest faptu se poate pune părerea exprimată de foice rusescă „Novoie Vremia“, că pentru Francia este favorabilu momentul de a redica cestiunea Egiptului.

Pentru casul, când ar ajunge la cârmă în Turcia un cabinet filorusesc, ne putem aștepta la nisce surprinderi mari, căci atunci ocuparea Bulgariei de către trupele rusesci s'ar pute face chiar cu invoirea Turciei.

Situațiunea în Bulgaria n'a pierdut prin urmare nimic din serioșitatea ei și decă asigură „Coresp. politică“, că trupele rusesci sunt gata de-a intra în acțiune, dér probabilu numai spre a face o demonstrațiune contra Bulgariei și totodată pune în perspectivă și eventualitatea unei contra-demonstrațiuni din partea cabinetelor europene, ea nu a contribuit prin acesta cu nimic la liniștirea opiniunii publice.

Ceea ce escită admirațiunea generală este și rămâne tactul și energia, cu care se portă bărbații de stat bulgari din Sofia în aceste critice momente. Acum se vorbește de-o nouă încercare a cabinetului bulgar de a se înțelege cu Rusia, făcându unele concesii. Fiă ca stăruințele ocărmiturilor bulgari să iasă numai în favoarea libertății și a independenței Bulgariei, pentru care luptă!

Răsboiul vama.

„Telegraful“ din Bucuresci scrie în numărul său de Sâmbătă, 4 Octomvre:

E bine să înregistrăm chiar aci următoarea scire, pe care o dă „Die Presse“ din Viena:

„Guvernul austriac și cel ungar, — anunță acest diaru — în vederea simptomelor unei apropieri ce se prepară între România și Austro-Ungaria, au încuviințat cererea căilor ferate austro-ungare d'a nu denunța la 1 Noemvrie tarifele unioniste cu căile ferate române.“

Nu voim să mai reamintim că, în primele timpuri ale conflictului nostru vama cu statul vecin, Ungurii ne-au amenințat între altele și cu această denunțare de tarife; nu voim să dăm prea mare importanță cestiunii la care se referă scirea de mai sus. Cu toate aceste credem folositor s'aruncăm o repede ochire asupra celorl întemplate, pentru instrucțiunea noastră și pentru aceea a vecinilor noștri.

Orice s'ar dice, decă ne gândim la ce era statul nostru acum șee ani, și mai cu sémă la nenorocita pornire ce a existat și există în Europa așa șisă cultă d'a privi peninsula balcanică ca un trup bun numai de exploatat, fiă politicesce fiă economicesc, trebuie să recunoșcem că guvernul român a făcut un act d'o nemăsurată valoare dându cea dintău și cea mai puternică lovitură acestei tradițiuni revoltătoare.

Decă dăm d'o parte formele și primim fondul lucrurilor, nu putem găsi în atitudinea Austro-Ungariei în cestiunea vama decătu cererea absurdă d'a ne lăsa să fim exploatați, fiindcă facem parte din acest orient, fiindcă suntem mic, fiindcă Austro-Ungaria e un stat mare, un stat civilizat. Această pretențiune guvernului român a respins'o cu succes.

Spuneau vecinii noștri că vom fi ruinați pentru

șeci de ani; că ne vom duce desculți la Viena și la Pesta ca să cerem iertare; că toate puterile ne vor declara răsboiu vama.

Ce s'a realizat din toate aceste prevestiri? Două puteri mari negociază chiar acum convențiuni de comerț cu noi. Cătu despre ruină, cătu despre pelerinagiu la Canossa, putere-ar vecinii să ne arate ceva? Suntem d'atâtea luni în răsboiu și numai n'am pierdut nimic, dér am câștigat. Nu totu așa pot să spue Austro-Ungarii, cari au avut să facă o experiență din cele mai dureroșe.

Invățământul pe care pot să-l tragă vecinii din această experiență e, că trebuie să înceteze a ne privi ca p'o moșă de exploatat; că, când tratăz cu noi, trebuie să trateze ca c'un egal; că sunt pe lume nu numai interese austro-ungare, ci și interese românesce. Invățământul pe care putem să-l tragem noi e, că trebuie să avem încredere în puterea și dreptul nostru și să sprijinim guvernul pe calea pe care merge.

În scirea ce reproducem mai sus se vorbește d'o apropiere între România și Austro-Ungaria. Cum nu noi ne-am ferit de înțelegere, ci vecinii noștri, e drept că ei să facă primul pas — și le e ușor acesta pentru că sunt mai puternici. Și trebuie să credem că, de vreme ce doresc o apropiere, și-au schimbat vederile și pretențiunile.

Noi persistăm în același punct de vedere, care după părerea noastră satisface pe deplin interesele române și pe care l'am spus de prea multe ori pentru ca să mai fiă nevoia să revenim.

Din dieta ungară.

În ședința dela 14 Octomvre n. s'au ținut ultimele debateri asupra afacerii Ianski.

Raportorul Edmund Gajary dice, că legea din 1867 nu permite în cadrul ei un program, or cătu de patriotic e, d'a se înființa armată ungară de sine stătătoare. (Vii aprobări în drépta.)

Iuliu Györfy dice că discursul ministrului honveșimei încuragiază pe cei din Viena. Polemisându contra ministrului președinte, declară, că constituțiunea ungară există, ce e drept, în lege, dér în fapt s'au dovedit mai puternice influințele militare. Amenințarea dela sfârșitul autografului e un semn pentru șpan d'a procede așa, precum s'a întemplată acesta d. e. în Cinci-Biserici. Roga să i se primescă moțiunea.

Contele Albert Apponyi dice că și-a arătat punctul său de vedere, că adevă șirul acelor agende, care sunt necesare pentru stabilirea solidarității între armată și națiune nu s'au rezolvat prin autograf. Cum să se rezolveze acele agende, nu e traba lui. De aceea nu mai vré să intre în discuțiune. Recomandă spre privire moțiunea sa.

Ministrul președinte Tisza dice că autograful nu s'a publicat nici în foice ordinațiunilor armatei, nici în foice ordinațiunilor unguresce, fiindcă nu e ordinațiune. (Contrașiceri în stânga și în stânga extremă.) Așteptă ca vorbele opozițiunii, că n'a vrut să atace armata, să devie faptă. (Larmă în stânga extremă. O voce: Din partea armatei!) Armata în totalitatea ei n'a provocat acele atacuri (Larmă în stânga extremă.) Mă abțiu dela orice polemică, convins fiind că fiicare va fi condus de dorința d'a promova interesul public. Acesta o cer și din partea celor ce mi-au adus în față atâtea insinuări. (Mișcare în stânga extremă.)

Ministrul honveșimei Fejervary dice că totdeuna a existat raportu amical între militari și civili (Contrașiceri în stânga extremă.) Că nu sunt mulți Unguri în corpul ofiteresc, cauza e că servesc puțin în armată. În instituttele militare se primesc mai întău fii ofiterilor, și asta e și drept, căci ei neavându locuință stabilă, sunt șiliți din cauza serviciului să și neglige afacerile private; e o datoriă morală deci, ca statul să șingrijescă de educațiunea copiilor lor.

La votare, prin apel nominal, propunerea comisiunii s'a primită cu o majoritate de 86 voturi. Astfel s'a terminat în cameră afacerea Ianski.

SCIRILE DILEI.

Starea învățământului în *școlile ungurești* „progresează” ca racul. Bieții învățători strigă mereu după ajutor, căci pierd de foame, dăr nu-i aude nime. Învățătorii comunali din comitatul Ciucului adresază acum o nouă petițiune directorului respectiv școlastic, arătând că comunele acelea, în care s'au înființat școle comunale, sunt absolut necapace de a-și susține învățătorii lor și prin urmare sunt cu deservire avizate la ajutorul statului. Însă din ajutorul promis de stat în anul trecut școlastic abia 50%, s'a putut scote, din care cauză dăc, că învățătorii au ajuns într'o stare de ne mai suferit, așa câtă continuu sunt siliți să recurgă, să se roge și să implóre ajutorul celor competenți pentru că e vorba de ultima lor bucată de pâine și pentru că din cauza grăzniciei sărăcii au ajuns pe marginea prăpastiei, care în tot momentul îi amenință cu o totală nimicire. Din aceste motive învățătorii ungurești comunali din comitatul Ciucului rogă pe directorul școlastic ca să intervină din nou pe lângă ministrul instrucțiunii publice, ca să le dea *restanțele din salariul de pe anul trecut* și să ia în grabă măsurile necesare pentru schimbarea situațiunii critice a învățătorilor, dăcând că „decă numai câteva luni va mai rămânea neschimbată starea actuală a lor, atunci din acest comitat membrii acelei armate, despre care a dăcșu poetul că sunt chemați a recuceri Ungaria pentru a doua oară vor peri de foame.” Numiții învățători și-au alăturat la petițiune o listă, cu 22 de subscrieri. Din 7745 fl. câtă plătesce statul, se află de pe anul trecut școlastic o restanță de 3982 fl. 90 cr. Prin urmare aproape 55% din salariu nu și le-au putut scote de la stat bieții învățători nici până azi. Unii din învățători abia și-au căpătat de pe anul întreg a treia parte din salariu, er jumătate nu și-l-au căpătat cei mai mulți, dăc „Ellenzek.” — Ce faci Kulturegyletișii? Adună bani pentru banchete.

—x—

Cestiunea bulgară a ajuns în desbatere și în adunările comitatense. Opoziționalul Merey a prezentat în adunarea comitatului Neutra moțiunea: Congregațiunea municipală se esprime ca concludă: 1. Consideră și condamna ca nisce atentate contra libertății popoarelor unctionile politice ale agenților Rusiei în Bulgaria în numele Țarului, țintind a provoca neunire, a ațîța partidele, a răsvrăti poporul contra legilor fundamentale ale statului, a turbura pacea publică prin amestecul neindreptățit și a provoca anarhia; 2. Autonomia de stat a Bulgariei și independența ei de influința și supremația Rusiei o consideră ca o necesitate urgentă, fiind că numai așa se pôte asigura întărirea statelor balcanice și bună starea materială a popoarelor, creându-se prin acăsta și patriei noastre cel mai puternic stăvilăru contra atacurilor din Ost. Considerându aceste, comitatul se petiționeze la dietă și la guvern: aceștia să considere ca o datoriă a lor, ca în acord cu opinia publică a țării, folosindu-se de totă influința și de tôte mijlocele de putere ale coronei Ungariei, să asigure independența de stat a Bulgariei și libertatea politică a populațiunii acestei țări.

—x—

„Monitorul oficial” din *Bucuresci* publică un comunicat, prin care desminte șgomotele că „trupe străine stau gata de a trece frontierele” și declară ca falsă șcirea despre bôla M. S. regelui.

—x—

Printul Brâncovenu, anunță o telegramă din Paris, a încetat din viață.

—x—

Regele Otto al Bavariei a înnebunit de tot. După ultimul buletin oficial se constată, că medicii au declarat bôla incurabilă. Viața regelui nu e în pericol. Prin Berlin se vorbește de ajungerea regentului Luitpold ca rege al Bavariei, visul lui de aur.

—x—

Mare senzație a făcut în *Sibiu* șcirea, că *Iohann Siegler*, secretarul Universității săsesci și-a tras un glonț în cap. Motivele sinuciderei nu se cunosc, căci comisiunea financiară economică la școntrarea casei a găsit tôte în ordine; numai unui acces de nebunie i se pôte atribui acăstă fapt.

—x—

Președintele comisiunii cenzurătoare *Ludovic Felmeri* din *Clușiu* face cunoscută acelora, care cu finea acestui semestru voiesc a face esamenul de profesori la școlile medii, că de acum înainte și până la 15 Noemvre se pot presenta la esamen, avându a-și alătura la concurs documentele în copie fidelă.

—x—

D-lu avocat *Mihail Cirlea* din *Alba-Iulia* este numit notar public r. în *Abrud*.

—x—

În lista *viriliștilor* pe anul 1887 se află înscriși din comitatul *Cojocnei* cu totul 178 membri. Primul

locu îl ocupă br. *George Banffy* cu contribuția de 7324 fl. 40 cr. Între cei cu contribuția de prima clasă aflăm și un Român, pe d. *Eugen Crișanu* din *Bercheșu*, cu contribuția de 765 fl. v.

—x—

Prin jurul *Clușului* s'a început deja *culesul viilor*. Strugurii însă sunt acri și puțin. Rodul va fi mai puțin ca în anul trecut.

—x—

Prin părțile *Sebeșului* în anul acesta cucurușul a fost frumos, vinul de asemenea va fi destul de bun.

—x—

Deputatul ungar *Aurel Imre*, care s'a sinucis, a păgubit pe 38 de amici și cunoscuți ai săi, precum și pe rudele sale, de mari sume de bani. Dela doi întreprinștori a rădicat o sumă de bani, dăcând că bufetul noului parlament e incredințat lui. Astfel de împrejurări l'au îndemnat a se sinucide.

—x—

În ziua de 12 Octomvre se va face la *Petersburg* inaugurarea monumentului în onora armatei ruse din resbelul trecut. Cu acăstă ocaziune se vor face, dăc „*Novoje Vremja*”, manifestații mari. Se vor ține discursuri ce de sigur vor fi mult comentate de presa și diplomația străină.

—x—

În săptămăna trecută, lucrătorii dela fabrica de echipamente militare *Mandrea* din *Bucuresci*, dela tipografiile *Göbl* și *Luis*, s'au pus în grevă. Trei greviști au fost dați imediat peste graniță, venind în *Brașov*. Alte amărunte ne mai dă „*Romănu*”: „Cei 20 de lucrători curelari, care fuseseră arestați, au fost puși în libertate, afară de d. *Ludwig Friedrich*. Acei dintre lucrătorii curelari, care sunt supuși austriaci, au fost chemați la legațiunea austriacă, unde li-s'a spus să lucreze și că la casu contrariu vor fi goniți din țară. Ni se spune că în acelu timp d. *Mandrea* era la legațiunea austriacă.”

—x—

Tinosirea mănăstirii Curtea de Argeșu s'a amănat din cauza timpului rău pe ziua de 12 Octomvre.

—x—

„*Liberalul*” din *Iasi* află, că bancherul *I. Esem* a dispărut din acelu oraș luându cu dănsul o sumă indestul de mare. La *Ițcani* ar fi fost văduț de un ampoiătu care îl cunoștea că-și viđa pașaportul sub nume străin. Acelășu dăru face următorea șocotă a falimentelor deschise la tribunalele *județului Iasi* dela 1847 până la 1885. Între falii au fost: 265 *Evrei*, 8 *Romăni*, 6 *Austriaci*, 5 *Armeni*, 4 *Ruși*, 1 *Bulgar*, 1 *Grec* și 1 *Francez*. Activul tuturor acestor falimente au fost de 6½ milioane, pasivul de 16 milioane; quota mediă distribuită creditorilor e de 19.85%. Falii au avut în total creanțe în sumă de 13 milioane la creditorii din țară și în sumă de 3 milioane la creditorii din străinătate.

—x—

Sinodul bisericesc sârbesc se întrunesc la 20 Octomvre, er congresul la 9 Noemvre. Comisari r. în locul bolnavului *Cseh* s'a numit șspanul *Nicolich*.

Reghinul săsesc, Septemvre 1886.

Publicăm corespondența de mai jos a mai multor tineri din *Reghin* și jur, în firma șperanță, că vor înceta uricioșele nenșelegeri, atât de vătămătore în timpul de față. E tristă lucră când între tineri și bătrăni nu există bună înțelegere, întră cât și unii și alții lucră pentru binele națiunii romănesc. Amă dori ca astfel de casuri dureroșe să nu se mai ivescă. Ne voindu a trece de părtinitori ai unora șeu ai altora, dăm locu apărării junimei în foia noastră și așteptăm să se până capăt nenșelegerilor și să lucre tinerii cu bătrăni în unire pe viitor:

Onorată Redacțiune! În Nr 191 dela 7 Septemvre n. al „*Gazetei Transilvaniei*,” d-lu avocat *Patriciu P. Barbu* în numele inteligenței din *Reghin*, ocupându-se cu darea de șemă și mulțămita publică a junimei romăne din *Reghin* și jur, se încercă a arunca o umbră asupra ei dăcând chiar în fruntea articolului d-sale că nu ar fi făcut nici o reflecșiune la imputarea tinerimei, decă aceea nu ar fi ajuns într'o foia de publicitate

D-sa, va să dăc, crede că e rău ca o foia de publicitate să se ocupe cu afaceri de ale tinerimei și să dea locu în colonele sale raportelor despre activitatea unei junimi.*)

Altul în locul d-lui avocat ar crede pôte că dela activitatea și spiritul întreprinștor al junimei ai să conchiă la puterea de viață a unei națiuni. Și apoi junimea romăna din *Reghin* și jur s'a știut purta totdeuna spre mulțămirea și indestulirea chiar și a străinilor. Decă comitetul a făcut imputare unei părți a inteligenței din *Reghin*, a făcut o cu drept cuvânt și numai acelora, care pre timpul acela au fost chiar pe acasă și în decursul petrecerii se preumblau pe promenadă și cari din ce cauză nu

*) Ați înțeles rău. Afacerea acestei nenșelegeri n'ar fi dorit să ajungă în public.

au participat o voru șei d-lor singuri. După er însă d-lui avocat *P. Barbu*, precum se vede din reflecșiunile făcute, nu-i sunt chiar bine cunoscute împrejurările în care tinerimea și-a început petrecerile de veră și greutățile cu care a avut a se lupta până la ridicat la trépta de astăzi, când fără frică de nemulțămire pôte să primescă șpeți de ori ce poziții înaltă, îi vom aminti numai că acelea s'au început cu *Jabenița*, au înaintat în *Gurghiu*, unde prin mijlocirea d-lui notar *Manția* ni s'au acordat șalele din castelul erarial de acolo și șpriniți de un public forș frumos romănu și ștrein nu numai că am șcerat un șcesc șplendid moral, încăt toți ștrăinii ne-au admirat, dăr am putut ajuta și școla romăna de acolo cu o sumă forș frumoșă în bani.

Deși încuragiată tinerimea prin șcșsul avut în *Gurghiu*, totuși nu se putea decide la înaintarea petrecerilor șale în *Reghin*, deorece în oraș era espus unei critice mai aspre și chiar și șpeșele se arătau a fi mai mari, er tinerimea putea conta totu numai la șpriginul celor de până atunci, adecă alu inteligenței din jur; căci inteligența mică din *Reghin* se arăta încă pe atunci tare neinteresată în cauze naționale și vorbea cu predilecțiune limba maghiară și germană, er cea romăna era aproape de totu neglăsa.

Acește erau de ajuns spre a descurăgia tinerimea dela ținerea petrecerilor șale în *Reghin* și a se decide la ținerea lor acolo numai dupăce inteligența din jur a început a o încurăgia din tôte părțile și dupăce d-lu *Dr. Ales. Ceușianu*, care făcea încă parte din junime, a primit a se pune în fruntea ei; ba spre încurăgia ș promis a șporta singur tôte șpeșele ce în casu de nereușire s'ar face. Invidiele atrase asupra și prinșelul șeu nu l'au disgustat pre acăst bărbat a sta și mai departe în fruntea junimei și a lucra și mai departe cu acelaș zel neobosit, căștigându-și iubirea și recunoscința întregii junimi și asigurându-și un nume șperțuș în inimile aceleia, mai ales dupăce și în *Reghin* i-a șcșsul junimei a șcera destule laude spre a nu dă ansă inteligenței din *Reghin* a se tângui că doră junimea ar merge la domniele lor spre a le face rușine înaintea ștrăinilor.

Nu va putea junimea trece cu vederea mulțămita ce dătoresce inteligenței din *Reghin* pentru cercetarea cătuș de câtă a petrecerilor șale, șpriginindu o cu dinariul șeu, care cu totă ocaziunea l'a imputat, chiar și în publicitate, ca de rëndul acăstă, ca și când tinerimea cu deosebire comitetul arangiător nu și-ar șacrifica și ea dinariul șeu petrecându câte-o șeptemăna prin *Reghin* în afacerea petrecerii și ca și când nu inteligența din jur ar fi fost carea ne-a șpriginit totdeuna fără a ne arunca ajutorul șeu în față și fără de a-și aroga dreptul de veto asupra lucrărilor tinerimei, cum vrea să facă o parte din inteligența din *Reghin* față de obșerime conșciă de chiamarea sa în întreprinderile șale naționale

Imputările despre desbinarea și discordia escat între tinerime încă sunt nebasate, deorece numai 3-4 tineri, cari în vanitatea lor voiau să trecă da aristocrați și la cari asociându-se și inteligența din *Reghin* voiau să aranjeze pe ziua de 29 Augustu a. c. nu petrecere de veră, ci balu la care inteligența din jur sub diferite prețeste era să rămăna neinvitată. Între astfel de împrejurări junimea nu se putea lăsa dusă în ispită de 3-4 juni, fără de nici un trecut pentru petrecerile de până acuma, și neglăgându-și petrecerea sa alăt de bine șpriniță de publicul romănu din jur să conlucre la desbinare între inteligența romăna și la blamarea celei din jur, care totdeuna a fost la culmea chiamărei șale. Dupăce așa dără între tinerime nu a fost nici decăt desbinare, n'avea avocat nici decăt drept să inșinovătescă pe unul dintre tineri precum face cu rașiocinantele, căruia îi atribue măncărime de neuniri în comuna sa; lucruri, cari cu petrecerea din *Reghin* nu au nimica comun și cari pe d-sa nu ar avea șelă neliniștescă cătuș și de puțin*) Pentru că să vedă d-sa starea adevărată a măncărimei atinse, binevoiescă a celi aclele acelu proces, și se va conșve că rașiocinantele numai demoralisarea și risipirea banului bisericesc le-a împedecat în cursul lor, er pe făptuitorul ilu va afla sub pedăpsa dictată de forurile competente. E de dorit și ar fi și corect ca numai după căștigarea de informațiuni esacte să se impute cuiva un lucru rău.

Nu e bine ca inteligența din *Reghin* să dojenescă tinerimea, care a fost la culmea chiamărei șale și a lucrat spre înaintarea binelui naționalu pe câtă numai i-au permis puterile și împrejurările. Căci dinariul inteligenței din *Reghin* nu ne promitea chiar munți de aur, căci numai dupăce ștrăinii au început a fi mândri de a putea participa la petrecerile noastre numai atunci au început apoi și dumiile lor a intra în petrecerile noastre făcute în contul șprininului inteligenței din jur, care nici când nu s'a dat îndărăt a șprini întreprinderile naționale.

Decă voiesce D-lu avocat să șcșie despre o desunire, aceea era să se provoce prin desconsiderarea conșcluserilor tinerimei, influinșându-se în comitetul școlastic nimicirea acelora, în urma cărora din vinitul petrecerilor avu să se impartă premii și ajutoare tinerilor școlari din *Reghin* er nu să fiă ingropat în reparări de palanturi șeu în zidurile școlei, care avea să le facă comuna bisericescă *Reghin*, er nu junimea. Despre nimicirea acestor conșcluse junimea nici nu a fost barmicră incunoscințată, ce cred că se cădea. Asigurăm pe d-lu avocat că tinerimea noastră este pștrunsă de iubirea cătră națiunea sa pentru binele și șperșarea căreia a lucrat după puteri, totdeuna, căci ea nu voiesce să ajungă a fi șclavul banului și alu ambițiunii

*) Cum nu? Neunirile și desbinările fiă din orice comună, trebe să neliniștescă pe ori-ce bun Român. Dăr cu acăsta nu vrem să dăcem, că rașiocinantele ar lucra a desbina comuna sa. Noi nu șcim nimic despre asta. — Red.

vane, umblându după onoruri nemeritate; de asemenea bole tinerimea noastră nu este atacată, și se ferescă Dumneșeu de ele, căci atunci amu trebui să desperăm.

În această direcțiune lucrăm și vom lucra, având firma convingere că pe viitor și inteligența din Reghină va recunoște și va încuraja bunele noastre intențiuni și zelul celui desfășurăm pentru binele națiunii, a cărei încredere ne-o putem câștiga numai lucrând la ridicarea ei și dându-i dovezi că suntem caractere firme și neinteresante în care poate conta

În numele a 40 junii români din Reghină și juru.
Matheiu Târnaveanu
secretar și proprietar.

Valea Bistriței, 14 Octomvre 1886.

Congregațiunea ordinară de toamnă a comitatului
Bistrița-Năsăud.

Prin scrisoarea vicespanului comitatului Bistrița-Năsăud delă 18 Septemvre 1886 Nr. 5965/1886 membrii municipali s'au fost conchemat pe ziua de 13 l. c. la adunarea municipală ordinară de toamnă. Cu această ocaziune s'a inaugurat și roul edificiu comitatensu rădicat cu multe decii de mii din sudorea contribuabililor Români și Sași din acestu comitat. Adunarea, ce s'a ținut în sala noului edificiu comitatensu pe la orele 10 din zi, s'a deschis prin fișpanul, baronul Banffy Dezső, carele din creștetu până în tâlpi era ferecat în șinore unguresci.

După deschiderea adunării punctele mai însemnate ce s'au luat în desbatere, respective s'au cetit reprezentanților municipali spre a se lua spre cunoscintă — căci de desbatere astăzi în comitatul Bistrița Năsăud nici vorbă nu poate să fie, după ce baronul Banffy din grația celor delă putere și slăbiciunea reprezentanților municipali a ajuns să domnescă absolutistice — era aprobarea aruncului de 2½% după florenul de dare pentru ridicarea unui nou spitalu comitatensu în Bistrița. Apoi alegerea de fiscalu (advocat) comitatensu în locul ad. român Gavrilă Manu, carele nevenindu-i la socotelă încă delă început fișpanului Banffy, fiindcă nu voia să jöce așa după cum îi cânta el — trebui să abjică.

Referitor la spitalul comitatensu ce are să se ridice în Bistrița, directorul delă fondurile granițesci din Năsăud Ion Ciocanu face propunerea: Că de orece situația topografică a acestui comitat e astfel, încât populațiunea e așezată pe 2 văli, ale Someșului și a Bistriței, și după ce comunicațiunea dintre aceste văli e foarte anevoioasă, ar fi foarte bine ca suma ce se va aduna delă contribuitorii acestui comitat să se împărțescă în 2 părți egale și cu o parte să se ridice un spital în Bistrița pentru locuitorii din valea Bistriței; — er cu cealaltă parte să se ridice un alt spital în Năsăud pentru locuitorii din valea Someșului. — Propunerea directorului Ciocanu, deși în realitate foarte practică, trebui însă să cadă deoarece nu a fost sprijinită decât de cei 7 reprezentanți municipali români, ce erau de față.

Ba ce e mai mult, nici la votu nu a fost admisă, nevenindu-i la socotelă fișpanului Banffy, care ori și ce ar fi în stare de a face, numai pe placul și tignela Românilor nimica, și apoi valea Someșului, în mânia fișpanului Banffy — abstrăgându delă câțiva nemeși ungurași din Nimigia ungurescă — exclusiv e locuită numai de Români.

De fiscalu comitatensu s'a ales conform dorinței pașalei Banffy adv. Sasu Iacob, favoritu alu fișpanului; rudeniă a vicespanului și omu care neaflându-se pe piciorle proprii să conformeză după placul și voința mai marilor săi.

Una și demnă de sciutu ce am putut constata în adunarea municipală a comitatului Bistrița-Năsăud delă 13 a. l. c. este că fișpanul Banffy e pașă absolut în comitat și se jöcă cu reprezentanții municipali întotmai ca cu păpușele, și niminea nu cuteză a-i face opozițiune. Mai departe, de când se află la cârma administrațiunei acestui comitat a adus lucrul așa de departe, încât altă limbă afară de cea ungurescă nu se aude în adunările municipale, cu tôte că majoritatea absolută a reprezentanților nu pricepe nimica din cele ce se vorbesc și desbatu acolo.

Ar urma de aici ca reprezentanții municipali cu insistență să protesteze în contra acestei procederi ilegale a fișpanului, dăr densii în micimea lor de sufletu — onore puținelor excepțiuni — atata sunt de slugarnici, încât nici acolo unde legea îi îndreptătesce nu cuteză a face opozițiune fișpanului, că vești... nu cumva să supere pe Maria Sa.

Apoi cum să nu cuteze fișpanul Banffy de a face lucruri ne mai pomenite în comitatul Bistrița-Năsăud, când vede cu ce omeni slugarnici are de a face, și cum să nu-i jöce ca pe nisece păpuși, când îi cunöscă atât de mic de inimă, fricoși și sficioși, încât noma nu-i s'erută tâlpile!

Ar fi, cred eu, timpul cel mai suprem: ca reprezentanții municipali ai comitatului Bistrița-Năsăud să se intereseze mai mult de afacerile ce se fac în soco-

tela noastră. Să mai lase la o parte pe acelu: „nu se plătesce“ indolent, rostit de mai mulți dintre reprezentanții municipali și cătu se pöte mai numeroși să se prezenteze la adunările municipale.

Cei de principii identice, séu cel puținu töt Români să se constituie într'un club bine disciplinat, și desbrăcându-se de slugarnici și nepăsare, fără șovăire să lucre și să se înțelgă și cu fiăcare ocaziune să cerce de a pune stavilă pöftelor neînfrinate și ilegalităților fără sémă a fișpanului Banffy.

Séu, decă nu se sémăta capaci, ori nu au curagiul de a face acestea, ori în altă vreme nu le vine la socotelă din deosebite considerațiuni a se strica cu Maria Sa, — atunci decăt să pöte numele de reprezentanți municipali numai pe hărtia, er în faptă să nu se prezenteze nici la o adunare municipală și să nu facă nimica; atunci mai bine repășescă, mulțămescă-se de încrederea alegătorilor, depunăși mandatul și facă locu altora, cari dovedesc mai mult curagiu, sunt cu mai puține considerațiuni și mai puținu le pasă de ochii și grația fișpanului Banffy ori a sateliților săi.

— borgoveanul —

Apelü.

Ilustrul poetu alu națiunei a cântat într'o oră inspirat de Dumneșeu: „Deșteptă-te Române!“

Românismul a înțelesu vocea profetului trimist de Provedință.

Ca prin minune vedem dispărându letargia omoritoare; o activitate neobosită se desvöltă pe töte terenle vieții nostre naționale. O reacțiune puternică, plină de zel juvenil, face epoca, din sântul momentu, în care pentru prima oră a răsunit în inimile nostre „Deșteptă-te Române!“

Vedem districte și ținuturi întregi, locuite de Români, grupându-se și consultându: cum, ce e de făcut? ca să ne eluțăm unu locu demnu între popörele culte ale Europei.

Prima luptă pentru esistența spirituală o încep bărbaii, luptându ca nisece atleți cu mii și mii de greutăți, și înființându diversele nostre instituțiuni de cultură.

Laudă neobositu munca a acestor bravi pioneri; terenul era deja bine pregătit, când unu altu factoru puternic, „femeia“, se ivesce ca cel mai naturalu aliatu al bărbatului!

Și ce au făcut femeile române în restimpu abia de 20—30 de ani?

În acestu intervalu, relativ scurtu, au desvölatu o astfel de activitate salutară, au avut unu rol atăt de însemnatu, încât numele lor este pentru totdeuna eternisat și în strinsă legătură cu renascerea noastră culturală!

Esposițiunea din 1881, școlele de tetițe din Brașov și Sibiu, reuniunile femeiesci filantropice, întocmite în tötă țera: sunt fapte, cari dovedesc, că femeia română e la culmea misiunei sale, își iubesc națiunea cu focolu vestal alu străbunelor ei din vechime!

Districtul Hunedóra e unu ținut eminentemente românesc.

Piscurile și văile sale au fost martori seculari ai multor evenimente mărețe, a multor fapte eroice!

Reminiscentele unui gloriosu trecut, ne îndemnă să intrăm și noi pe arena activității, ca și celelalte sorori din patriă, prefigându-ne o țintă și stăruind din răsputeri întru realizarea ei!

Femeia română a fost în töte timpurile soția bună, mamă de model; ei, dăr niciodată sfera ei de activitate nu se mărginesce numai în cercul strinsu alu căsniciei.

Precum fica Romei clasice, așa și Româna modernă a seculului, a avut și are ađi mai multu ca ori când datorințe sacre față cu dulcea sa națiune!

Pötrunse de aceste simțăminte, Românele din Deva, întrunite în 8 Septemvre a. c. într'o conferință prealabilă au luat firma și invariabila rezoluțiune de a forma:

„Reuniunea femellor române Huniádorene“,
cu scopul „înaintării industriei de casă și ajutorarea fetitelor și vedvelor române sêrace.“

Când deci ađi, — conformu concluseror acelei conferințe — apelăm la inima Vöstră de soră și română: suntem sigure, că amü prevenit numai dorinței generali, și că vocea noastră nu va răsuna în pustiu!

Este timpul supremu, să ne alăturăm celorlalți factori ai culturai nostre naționale.

Înainte dăr cu Dumneșeu, să ne facem datorria de Române!

Deva, 15 Octomvre 1886.

Anna Petco, m. p. Lucreția Costa Olariu, m. p.
Elena Popü H. Longinu, m. p. Vilma Moldovanü, m. p.
Minerva Herbay, m. p.

Deodată cu apelul s'a adresat și următörea:

Invitare.

Cunoscându viul interesu, ce-lu arătați pentru töte cauzele nostre naționale, pe basa încredințării primite în conferința prealabilă a Românelor din Deva, ținută la 8 Septemvre, anulü curențu, — pentru a puté realiza cele cuprinse în apelul de mai susu, Vö invităm cu totu respectulü, ca să participați la „conferința femellor române din comitatul Huniádorene“, ce se va ține în Deva, la 30 Octomvre 1886 s. n. înainte de améđi la 10 ore, în localitățile școlii române.

Deva, 15 Octomvre 1886.

Anna Petco, m. p. Lucreția Costa Olariu m. p.
Elena Popü H. Longinu, m. p. Vilma Moldovanü, m. p.
Minerva Herbay, m. p.

Ultime sciri.

Ruscicu, 16 Octomvre. Generalul Kaulbars a primitu răspunsu la întrebările ce le-a adresat împöratului, în privința urmării misiunei sale. Generalul va pleca probabilu la Sofia luni și va trece prin Tîrnova. Instrucțiunile sale parü că nu vorü aduce o repede schimbare a situațiunii. Ele ar fi mai multu favorabile unei tărgănitri a măsurilor de represiune.

Sofia, 16 Octomvre. — Guvernul bulgarü a adresat reprezentanților marilor puteri o notă verbală prin care le face cunoscutü că guvernul, convocându marea Sobraniă, singura depozitară a voinței naționale, are de scopü să facă să se procedeze la verificarea puterilor, după constituțiunea ei, și că în urmă are de scopü s'o pună în legătură cu Sublima Pörtă și cu marele puteri pentru a îngriji de alegerea noului suveranu.

Viena, 16 Octomvre. O scrisöre publicată de „Correspondența politică“ și datată din Parisü öice: „Este sigurü că trupele rusești suntü gata, dăr e cu puțință că numai în scopulü unei demonstrațiuni în contra Bulgariei. Ocuparea principatului ar fi o violare a integrităței Turciei. Orice amicü sincerü alu Rusiei nu trebuie să dorască ocuparea. Diplomația rusescă ar putea să resolve cestiunea fără a trage spada. Ea ar trebui să lucreze în sensul politiceii lui Mazarinü, er nu ca Richelieu. Altminterea, cabinetele europene, sub presiunea opiniunei publice, ar puté fi silite să facă nisece demonstrațiuni displicute Rusiei.“

St. Petersburgü, 16 Octomvre „Novoje Vremia“, öice: Momentulü pentru a pune la ordinea öilei cestiunea Egiptului e favorabilü pentru Francia. Rusia nu-i va pune nici o piedecă.“

Berlinü, 17 Octomvre. Sciri din Baden anunță că împöratul Wilhelm a avutü douë crise periculöse, dăr că de Duminecă forțele i-au revenitü. Impöratul va pleca la 20 Octomvre la Berlinü.

Francfortü, 17 Octomvre. D. Carolü de Rotschild, șefulü casei Rotschild din Francfort, a muritü.

Ruscicu, 17 Octomvre. Se comunică din Sofia, dintr'o bună sorginte, că situațiunea e multü mai puținu încordată ca în momentulü plecării generalului Kaulbars și că guvernul e în ajunulü unei înțelegeri cu Rusia. Elementulü moderatü alu cabinetului, reprezentatü prin d. Nacevicü și Stoilov, aderându la vederile elementului mai înaintatü în cestiunea alegerilor, ar insista în acestu momentü spre a obținé ca ministerulü să între în calea concesiunilor față cu Rusia. Se speră deci ca generalul Kaulbars, reintrându în Sofia, va găsi spiritele mai bine dispuse ca la plecarea sa.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a Gaz. Trans.)

SOFIA, 19 Octomvre. — Generalul Kaulbars sosesc la 19 Octomvre în Lompalanca, la 21 în Sofia.

PARISÜ, 19 Octomvre. — Interpelarea făcută în cameră privitorü la greva din Vierzon a adus după sine o crisă ministerială parțială. Ministrulü de interne Sarrien combätü propunerea făcută de radicali d'a se trece simplu la ordinea öilei, care cu töte astea fü primită de cameră. Din cauza acésta Sarrien părăsi sala declarându că demisionază. S'a răspânditü șgomotulü că au de gândü să demisioneze și ministrii Develle, Baihaut și Demole.

DIVERSE.

Intr'o școlă superiöră de fete. — Profesorul: „În ora viitöre, domnelorü, vö voiü face cunoscutü câțiva bărbai mari din trecutü!“ — O tinără damă cătră o amică: „Ne-ar plăcea mai bucurosü câțiva tineri bărbai din timpulü de față, deoarece acum vomü începe să cercetăm balurile.“

Averea în Statele Unite. — Americanii se îmbögătescü mereu. Pre când în 1790 tötă averea locuitorilor din Statele Unite nu se ridica mai multü decât la 750 dolarü, în 1880 ea se evalua la totalulü de 43,642 dolarü (ceea ce representă apröpe 225 miliarde de lei noi), adică 870 de dolarü (4,500 lei noi) de fiecare capü. După d-lu Leroy Beaulieu averea totală în Francia nu pöte fi socotită mai mare de 190 la 200 miliarde, adică 5,000 la 5,300 lei de capü. Dupe tabloulü ce-lü publică unu öiarü francesü, reese că, în America, averea pe capü progresază cu 150 la 100 de capü, delă 1850.

Editorü: Iacobü Mureșianu.

Redactorü responsabilü Dr. Aurel Mureșianu

Cursul la bursa de Viena

din 18 Octomvre st. n. 1886.

Table of stock market prices for Vienna, listing various bonds and securities with their respective values.

Cursul pieței Brașov

din 19 Octomvre st. n. 1886

Table of market prices for Brașov, including exchange rates for various currencies and commodities.

Căștig sigur.

Persone solide din ori-ce clasă, cari voiesc a se ocupa cu vândarea hârtiilor de Statu și a losurilor...

Oferte in limba germană cu arătarea ocupațiunei prezente sunt a se adresa: An die

Hauptstädtische Wechselstuben-Gesellschaft

ADLER & CIE, Budapest.

Hotel „Europa”

BRAȘOV

în cetate, Strada Vămii Nr. 11.

clădire nouă din anul 1885, înzestrată cu totu confortul.

Restaurațiune și hală de bere.

Omnibusul hotelului la gară.

Unicul hotelu

comfortabilu din cetate în apropierea pieței.

R. BARTHA.

Lețiuni

de pianu, cantu și limba francesă.

Mi permitu a comunica onor. publicu, că primesc a instrui eleve și elevi până la perfecțiune în pianu, cantu și limba francesă.

Prenotări și lămuriri mai de aproape se dau în fiă-care și între 2 și 4 ore în Strada Scheiloru Nr. 109 (parteru.)

Alexandrina Majay.

Avisu d-lor abonați!

Rugămă pe d-nii abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei să binevoiască a scrie pe cuponulu mandatului postală și numerii de pe fășia sub care au primitu țiarulu nostru până acuma.

Domnii ce se abonează din nou să binevoiască a scrie adresa lămurită și să arate și posta ultimă. ADMINISTR. „GAZ. TRANS”

Mersulu trenurilor

Valabilu dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia Predealu-Budapesta și pe linia Teiușu-Aradu-Budapesta a calei ferate orientale de statu reg. ung.

Large table showing train schedules for various routes including Predealu-Budapesta, Teiușu-Aradu-Budapesta, and Aradu-Timisoara. It includes columns for train types (persone, accelerat, omnibus) and departure times.

Nota: Orele de noapte sunt cele dintre liniile grose.